

Posudek vedoucího bakalářské práce Davida Manučarjana *Filosofický problém války v díle Tomáše Trnky*

Kolega David Manučarjan patří k dalšímu ze studentů Katedry filosofie FHS, kteří se pustili na málo probádané pole české filosofie. V předložené bakalářské práci se pokusil interpretačně uchopit rané dílo Tomáše Trnky o problému války z filosofického hlediska. Trnka patří k autorům, k nimž takřka neexistuje sekundární literatura, a zároveň užívají svébytného jazyka, který velice znesnadňuje nejen četbu jeho děl, ale i následné pokusy o jejich objasnění. Albína Dratvová ve svých denících zmiňuje, že Trnkovi nerozumí nikdo ze soudobých českých filosofů a že mu jeho příliš esoterický způsob vyjadřování velice škodí (měla přitom na mysli právě knihu o válce). Kolega tedy stál před velmi náročným úkolem najít si výkladovou polohu, ze které by spis vůbec dokázal uchopit a jako vedoucí práce velmi dobře vím, jak úporně s touto úlohou pral. O tom, že na konec dokázal do textu vniknout hlouběji, svědčí dle mého slova z úvodního představení Trnky čtenáři: „Tento spis totiž ve skutečnosti není o válce, ale o smyslu lidského života, o vztahu žití a umírání, o zrození kultury a lidské organisace a o spravedlnosti, jakožto vztahu, který drží pohromadě lidskou snahu žít.“ (s. 8) Nejde o banální frázi, jak by se snad mohlo zdát, nýbrž o rezultat poctivého úsilí o pochopení toho, co Trnka o válce říká.

Klíčovým momentem celého výkladu je Trnkovými slovy „záhada propasti duševní“. Od této záhady a propasti se odvíjejí všechny další motivy, jež jsou v práci postupně předkládány, tedy rodina, spravedlnost, kultura, zločin, umění či sociální organisace. Dlužno říci, že autor se zaměřuje spíše na výklad „záhady“ a „propast“ nechává poněkud stranou. U obhajoby bych proto rád slyšel, jak by bylo možné pohled na dílo rozšířit o tento opominutý aspekt. Jinak ale mohu konstatovat, že jsem s rozvinutím tohoto momentu spokojen, student udělal nepochybně od prvotního tápaní, kdy pro něj samotného představoval propastnou záhadu, veliký pokrok.

Je třeba připomenout, že zhruba od poloviny práce si kolega začal nepozorovaně pomáhat pozdějšími Trnkovými spisy. To je zcela v pořádku, pouze na to měl čtenáře výrazněji upozornit. Také by bylo na místě, kdyby došlo alespoň k rámcové komparaci raného spisu s pozdějšími a nezůstalo u zcela vágního konstatování, že Trnka si ve své prvotině položil základy pro další svá díla. Krátce pojatá komparace raného a pozdního Trnky by se rovněž mohla stát jedním z východisek k diskusi u obhajoby.

Hodnocení

Celkově je práce na přechodu mezi příliš věrným popisem Trnkových myšlenek, jež se občas blíží hranici referátu, a samostatným interpretačním uchopením, které si od výchozího textu dokáže zjednat náležitý odstup. Je nesnadné přesně určit, v jaké fázi transpozice se odevzdaná bakalářská práce nachází. Vzhledem k tomu, že si pamatuji, jak vypadaly první verze práce, a mohu tudíž posoudit, jakou cestu kolega mezitím ušel, doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm **výborně** (při zdařilé obhajobě).

V Praze 11. 9. 2024

Jakub Chavalka